

Preek Bas van der Graaf, Huizen, Paaszondag 31 maart 2024

Gemeente, gasten in ons midden,

Ik denk niet dat het de paasboodschap is waar jullie op gerekend hadden vanmorgen: 'Hij opgewekt is uit de doden; en zie, Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien.' Dat je er dan straks iemand aan je vraagt 'wat was de boodschap vandaag' en dat je dan zegt 'we moeten naar Galilea om Jezus te zien'.

Toch is dit waar ik vandaag over wil hebben met jullie. Over deze woorden van Jezus. Wan volgens Mattheüs zijn het déze woorden van de engel en iets later van de opgestane Jezus die ons bij de kern van het Paasgeheim brengen. Want alleen de woorden 'hij is opgewekt uit de doden' maken ons natuurlijk nog niet duidelijk wat voor ons nu precies de betekenis van die opstanding is. Wat verandert er in ons leven door Pasen, hoe verandert dat ons leven zelf? Nou, precies daarover gaat die opdracht van Jezus aan zijn discipelen: ga naar Galilea, daar zullen jullie zien dat hij jullie is voorgegaan en dan zullen jullie eens wat zien.

Eén ding kan ik alvast wel verklappen: in Galilea zullen voor de discipelen alle puzzelstukje op hun plek vallen. Al die dingen die ze vroeger niet begrepen, die gewoon nog te vroeg voor hen kwamen, ze komen in een ander licht te staan en pas dan kunnen ze er iets mee. Naar Galilea gaan betekent in feite: teruggaan naar het begin, om daar alles wat ze gehoord en geleerd opnieuw te bekijken, maar nu in het licht van Pasen. En precies daarover gaat ook voor ons: dat we teruggaan naar het begin en vandaaruit verder.

I Wat is?

Laten we ons eerst even afvragen hoe de leerlingen van Jezus eraan toe waren op deze ochtend. Over hun gevoelens heeft Mattheüs het niet heel expliciet, maar twee dingen kunnen we wel afleiden. Om te beginnen natuurlijk dit: de leerlingen zijn Jezus onderweg letterlijk kwijtgeraakt. Het begon in de tuin van Getsémané, waar het ze niet lukte om met Jezus te waken. Maar toen hij gevangen werd genomen gingen ze allemaal op de vlucht. Petrus liep nog het verst mee, maar we weten hoe dat afliep: hij ontkende drie keer dat hij Jezus kende. Het kan niet anders of de leerlingen zitten nu met een gevoel van schaamte, spijt en berouw: waarom hebben we hem in de steek gelaten? Moeten we nu ons hele leven met dit schuldgevoel leven?

Het tweede wat we kunnen zeggen is dat ze met heel veel twijfels en vragen zaten. Die twijfel wordt in vers 16 expliciet genoemd, maar tot het laatst toe hebben de leerlingen er blijk van gegeven dat heel veel dingen die Jezus hen had geleerd nog steeds niet hadden begrepen. Ook nu moeten er dus nog heel veel twijfels en vragen zijn geweest bij hen.

Eén ding geloof ik wel vanuit het lijdensverhaal: hun ego zal nu flink aan diggelen hebben gelegen. Ze waren zo zelfverzekerd geweest – nee, wij zullen u echt nooit verlaten, wij blijven bij u – en dat meenden ze ook. Maar Jezus had al gezegd: Pas maar ook dat je niet beproeving komt. Jullie geest is wel gewillig (jullie willen dit echt wel), maar het vlees is zwak (jullie ego is echt niet sterk genoeg). Nou ja, dat bleek wel. Van hun zelfvertrouwen zal weinig over zijn gebleven.

*Hoe zitten wij hier vanmorgen eigenlijk? Ben je dicht bij Jezus gebleven de afgelopen tijd, in alle omstandigheden van je leven? Of zit je hier met het gevoel dat je hem niet meer kon volgen, om wat voor reden dan ook? Dat kan zomaar gebeuren he: door verdriet of teleurstelling, maar ook omdat je teveel met je eigen koninkrijk of ego bezig was. En dan is het Paasmorgen, maar je hebt gevoel dat je er niet echt meer bij bent. Zit je hier misschien zo?

En hoe zit het eigenlijk met de lessen die Jezus geleerd heeft? Degenen die bij de NK horen zijn het afgelopen jaar met de levenslessen van Jezus uit de Bergrede bezig geweest. Anderen zijn hoop met andere lessen van Jezus bezig geweest. Ben je er wijzer van geworden? Heb je erdoor geleerd om anders te gaan denken en de richting van je leven te veranderen? Heb je ontdekt wat betekent dat het koninkrijk van God dichtbij is en dat je nu al met Jezus in dat Koninkrijk kunt leven? En is het je duidelijk geworden waarom Jezus de weg naar het kruis ging zoals hij die ging, zonder zicht te verzetten, in overgave aan de wil van zijn Vader? Of ben je blijven steken in je eigen koninkrijkje of in de twijfels over God en zijn koninkrijk?

Het is niet zomaar opeens Pasen in je leven. Bij de leerlingen niet. Maar ook bij ons niet.

II. Wat kan?

Maar dan wordt het dus de 1e dag van de week en gebeurt het ongelooflijke. Volgens Mattheüs zien Maria Magdalena en de andere Maria het gebeuren: de aarde gaat beven, er daalt een engel neer uit de hemel, rolt de steen weg en gaat erop zitten. Oogverblindend is die engel: een gedaante als de bliksem en

kleren wit als sneeuw. De bewakers schrikken zich bijna dood, maar tegen de vrouwen zegt de engel: Wees maar niet bang, want ik weet dat jullie Jezus zoeken, die gekruisigd was. Hij is hier niet, want Hij is opgewekt, zoals Hij gezegd heeft.

Ongelooflijk bijzondere dingen, maar wat betekenen ze? Dat is niet zomaar meteen duidelijk. Maar dan komt het: de opgestane Jezus gaat het wel duidelijk maken. Want dit is de engel zegt en wat Jezus aan Maria herhaalt: 'En zie, hij gaat jullie voor naar Galilea en daar zullen jullie Hem zien. Wat betekent dat?

Nou, allereerst: is het je opgevallen dat Jezus precies deze zelfde woorden al tegen zijn discipelen zei toen hij zijn lijden en sterven aankondigde? Hij gebruikte die woorden toen in verband met een oude profetie van Zacharia die hij aanhaalde, waarin wordt voorspeld dat de herder wordt geslagen en de schapen zonder hun herder alle kanten op zullen vliegen. In die profetie lijkt de herder het oordeel op zich te nemen, maar worden de schapen door chaos heen uiteindelijk gelouterd als zilver of goud door het vuur heen. En zo ontstaat een vernieuwd volk van God, dat naar Gods bedoelingen kan leven. En Jezus voegt dan toe: 'Maar nadat ik opgewekt zal zijn zal ik jullie voorgaan naar Galilea'. En als je dat woord 'voorgaan naar' hoort in het beeld van die herder, dan beseft: Jezus zal zijn leerlingen als een herder voorgaan. Als een goede herder, als een pastor, zal hij zijn schapen weer verzamelen. Hij zal hun vergeven dat ze niet konden volgen, hij zal ze weer bij zich halen. En nu worden die woorden herhaald en horen de leerlingen: Jezus als de breuk weer helen, Wees maar niet bang, neemt jullie weer op in kudde. Gelouterd, als zilver of goud.

Maar waarom Galilea? Nou, dat wordt duidelijk in vers 16-20. Daar, in Galilea ontmoet de opgestane Jezus op een berg! De berg waarvan hij gezegd had dat ze daar naar toe moesten gaan. Maar je kunt ook vertalen met: de berg waar Jezus hen onderwezen had. Welke berg was dat? Was het misschien de berg Tabor, waar Jezus Mozes en Elia had gezien en had gestraald in hemelse heerlijkheid? Of was het de berg waar Jezus zijn bergrede op gehouden had? We weten het niet precies, maar één ding weten we wel: in Galilea waren alle bijzondere dingen die Jezus onderwezen had en had laten zien op een berg gebeurd. En als de opgestane Jezus hen dáár naar toe neemt dan neemt hij hen terug naar hoe het begon. Op die berg gaat hij alles wat hij hen toen geleerd had nog een keer herhalen, maar nu in het licht van het kruis en de opstanding. En reken maar dat daar een hoop puzzelstukjes op hun plek zijn gevallen. Oh, dus daarom leerde u ons geen kwaad met kwaad te vergelden, omdat u zo aan het kruis het kwaad ontwapende. En nu snappen waarom u zei 'in het koninkrijk

hoef je je geen zorgen te maken over morgen' want u hebt inderdaad alle macht gekregen in hemel en op aarde. Zo zat dat dus, dat bedoelde u, nou snappen we het.

Op die berg gaat de opgestane Jezus, die sinds kruis en opstanding alle macht heeft gekregen in hemel en op aarde, nog één keer een masterclass geven. Een masterclass waarin duidelijk wordt: alles wat ik jullie geleerd heb is waar en sterker dan de dood. Het zijn woorden van eeuwig leven.

III Wat zal?

Terug naar de berg in Galilea dus. Hoe helpt dat ons nou om de vruchten van Pasen, van de opstanding te plukken?

Nou, om beginnen natuurlijk dit: ga in de komende tijd weer terug naar de berg waar Jezus met zijn levenslessen over Gods koninkrijk begon. Lees en bestudeer die woorden opnieuw, nu in het volle besef dat ze zijn gesproken door hem die nu alle macht heeft. Zie hoe Jezus in zijn kruisweg zélf de woorden van de bergrede vervuld heeft en put daar vertrouwen uit dat ze ook in ons leven waar kunnen worden. Ga opnieuw op de berg zitten en verwonder je erover – net zoals ik me verwonder nu ik het verhaal van Narnia opnieuw lees – hoeveel aanwijzingen er al in zitten over wat later kwam. Ervaar opnieuw de kracht van Jezus' woorden, maar nu in verbondenheid met de macht die hem is gegeven in hemel en op aarde. Proef dat Jezus van het begin tot het einde niet anders deed dat de hemel op aarde brengen en ons uitnodigen daarin binnen te gaan. Verheug je over de blijdschap van het nieuwe leven die al volop in de woorden van Jezus onderwijs zit. Ook ons gaat Jezus voor naar Galilea. Hij ontvangt ons met open armen, ook als we hem kwijt waren, hij vergeeft ons en laat ons opnieuw als leerlingen aan zijn voeten zitten.

En ik zei het net al: als we bij de opgestane in de klas gaan zitten krijgen we echt een masterclass. Een masterclass ook in die zin dat hij zegt: nou, nu mogen jullie alles wat ik jullie heb onderwezen verder gaan brengen, de wereld in. Daarom heb jullie ook mee teruggenomen naar het begin. Want waar in Galilea mijn bediening begon, daar mag die van jullie nu ook gaan beginnen. Ik heb jullie alles geleerd wat je nodig hebt, ga nu de volken maar onderwijzen. Dus: terug naar het begin en dan verder. Daar is het evangelie van Matteüs op gericht, daar loopt het op uit: dat mensen leerlingen van Jezus worden en uiteindelijk, in de kracht van Jezus de koning, weer nieuwe leerlingen maken. Daar op die berg laat de opgestane Jezus alle volken van de aarde zien en zegt, ook tegen ons: ook zij mogen leerlingen worden in het koninkrijk. Ga maar! En zo is het gegaan.

Jezus zag óns al staan, daar op die berg. En via de leerlingen van Jezus is het verhaal van de opstanding ook bij ons gekomen.

En tenslotte: dít mogen we geloven. Jezus is met ons, alle dagen. Weet je dat het mij dit jaar voor het eerste opviel dat Mattheüs niks vertelt over de hemelvaart van Jezus? Die verzen die we net gelezen hebben zijn het slot van zijn evangelie. Alles wat we horen is: ik ben met jullie tot het einde van de geschiedenis. Natuurlijk wist Mattheus wel dat Jezus ook was opgevaren, maar hier wil hij accent op leggen: met de opstanding is het koninkrijk van God nóg dichterbij gekomen, Jezus is niet alleen onze leraar maar ook onze koning en Heer. En meer dan ooit geldt nu dat het koninkrijk nabij is. We mogen onder zijn koninklijke heerschappij leven, nu en altijd. Al heeft hij ons verlaten, hij laat ons nooit alleen! Leven met de opgestane is ook echt leven ín zijn koninkrijk. Alles wat Jezus leerde in Galilea draaide hierom: Keer je om, ga anders denken, want het Koninkrijk van de hemel is dichtbij. Die woorden zijn met de opstanding van Jezus in vervulling gegaan. Keer je om, telkens weer, want Jezus, de levende koning die alle macht heeft, is vlak bij je en altijd om je heen.

Amen.